

EN
BÄTTRE
VÄRLD

10FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

- 1. Den 10 december 1948 antog FN den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna** som består av 30 artiklar som gemensamt uttrycker de grundläggande och universella fri- och rättigheterna. Artiklarna behandlar både områden som alla har rätt till, som frihet och utbildning, och områden som alla har rätt att skyddas från, som slaveri och tortyr. **De mänskliga rättigheterna gäller för alla.** De slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Rättigheterna är odelbara och beroende av varandra, vilket betyder att makthavare inte kan välja ut enbart några rättigheter som de tycker passar deras stats rättssystem. Det är varje stats ansvar och skyldighet att se till att den egna befolkningens alla rättigheter skyddas, respekteras och uppfylls.
- 2. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna var epokgörande men inte tillräcklig** eftersom den inte är juridiskt bindande för staterna. Därför arbetar FN fram konventioner som är juridiskt bindande för de stater som ansluter sig till dem. Det finns idag nio särskilt betydande konventioner för olika mänskliga rättigheter, de så kallade kärnkonventionerna. Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, CERD) var den allra första kärnkonventionen som togs fram 1965.
- 3. FN granskar återkommande hur stater följer sina internationella åtaganden.** Detta görs bland annat av kommittéer inom respektive konvention för de mänskliga rättigheterna samt i FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC).
- 4. Sverige granskades senast den 27 januari 2020 i FN:s råd för mänskliga rättigheter.** När Sverige granskas av FN bistår FN-förbundet med en parallellrapport som utgör underlag för granskningen, tillsammans med regeringens nationella rapport och information från FN:s människorättsmekanismer. Läs mer om FN-förbundets parallellrapportering på <https://fn.se/vi-gor/vi-granskar-och-paverkar/mr-radets-granskning-av-sverige/>
- 5. Ett av de områden som Sverige återkommande får kritik för är människors utsatthet för hatbrott och rasism.** I den senaste människorättsgranskningen fick Sverige totalt 300 rekommendationer, och en majoritet av dessa om rasistiskt motiverade hatbrott. Hatbrott är ett angrepp på de mänskliga rättigheterna och strider mot principen om alla människors lika värde och rättigheter. I Sverige möts utsatta grupper och individer av en utbredd rasistisk diskriminering, både i det offentliga rummet såväl som online och i media.
- 6. Nästan 7 av 10 anmälda hatbrott har rasistiska motiv.** Enligt den senaste hatbrottstatistiken från det Brottsförebyggande rådet har polisanmälda brott med

Certifierad FN-skola • ENGAGEMANG OCH KOMPETENS I GLOBALA FRÅGOR

Svenska FN-förbundet • ADRESS Skolgränd 2, Box 15115, 104 65 Stockholm • TEL 08-462 25 40 • E-POST info@fn.se • WEBB www.fn.se

hatbrottsmotiv ökat de senaste 10 åren (2008–2018). En majoritet av dessa har rasistiska motiv. FN:s rasdiskrimineringskommitté har kritiserat Sverige för att många etniska och religiösa minoriteter utsätts för hatbrott i Sverige. Den senaste hatbrottstatistiken (2018) från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att 4 865 anmälda hatbrott av totalt 7 090 hade rasistiska motiv. Detta anses vara en minimal uppskattning av polisanmälningar och ger inte en helhetsbild av förekomsten av hatbrott med rasistiska motiv eftersom alla människor som utsätts för hatbrott inte polisanmäler detta. Alla anmälningar som inkommer till polisen uppfattas eller registreras inte heller som just hatbrott.

- 7. FN kritiserar Sverige både för underrapportering och det existerande gapet mellan rapporterade fall av hatbrott och de som resulterar i utredning, åtal och strafföreläggande.** Enligt BRÅ:s senaste statistik polisanmäldes år 2016 ungefär 6 420 hatbrott och i juni 2019 hade endast 3 procent lett till uppgörelse. Nästan hälften av brotten, 49 procent, lades ner efter utredning och så många som 47 procent lades ned utan att en utredning hade inletts. Det behövs en ökad förståelse, kunskap och handlingskraft hos ansvariga myndigheter och i rättssystemet som leder till ökat förtroende för att anmäla utsatthet för hatbrott, ansvarsutkrävande, och rättvisa.
- 8. FN har uttryckt stor oro över ökade strömningar av rasism och intolerans runt om i världen.** Detta är särskilt oroväckande för utsatta minoriteter, grupper och individer i samhället men även för samhällen i stort. Det underminerar mänskliga och demokratiska värderingar, social sammanhållning, och gror en grund för våld, konflikt och hämmar fred och hållbar utveckling. De mänskliga rättigheterna går att återfinna i många av de 17 globala målen som världens länder antog år 2015 och som ska vara uppnådda till 2030. Mål 10 om minskad ojämlikhet handlar specifikt om att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för alla och om att utrota diskriminering.
- 9. Alla människor har rätt till ett liv fritt från rasistisk diskriminering.** För att uppnå detta har alla ett ansvar för att motverka rasistiska yttringar, både fysiskt och online, även om du själv inte är utsatt. Säg ifrån och stå upp mot rasism när du upplever att någon blir orättvist behandlad eller diskriminerad. Var med och sprid FN:s kampanj mot rasism #FIGHTracism.
- 10. Hit kan du vända dig om du blivit kränkt:** Förvaltningsmyndigheten, Polismyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen. När du har uttömt alla nationella rättsmedel kan du vända dig till Europadomstolen och FN:s konventionskommittéer. Läs mer om mänskliga rättigheter och hur du går tillväga om du har blivit kränkt:
<http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/om-mina-manskliga-rattigheter-kranks>